

Universitätsbibliothek Paderborn

**Libelli Cvivsdam Antverpiæ Nvper Editi Contra
Serenissimvm D. Ioannem ab Austria, Gubernatorem
generalem inferioris Germaniæ, qua parte conscientiæ, vt
vocant, libertas in eo requiritur, breuis & ...**

Lens, Jean de

Lovanii, 1578

Decimoquarto quàm absurdè poscatur libera cuique seuncudm
conscientiæ suæ dictamen viuendi praesertim in religione facultas:
quamq[ue] hoc sit noxium, quàm scripturis sanctis repugnans, quàm
veteri ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-30345

nium quidem, sed præcipuè Catholici Principis : qui sui regni hoc esse primarium deputat ornamentum, si in eo Catholica religio maximè florere conspiciatur : qui iure optimo regnum se suum tenere non putat, nisi in eodem Ecclesiam Christi habeat.

Epist. 31. Hæc enim est charitas expetenda (inquit Ambrosius) hæc est charitas maior imperio, si fides tuta sit, quæ seruat imperium. Quæ ut illi tantopere curæ sit, exempla habet maximorum imperatorum. Ut enim inuictissimum imperatorem Carolū Quintum eius patrem præteream, à quo susceptus est incredibilis pro Ecclesia labor, Theodosij certe pientissimi clarissimi quæque imperatoris, hæc ad extremum vsque spiritum cura fuit. Quem cum multis nominibus, tum ob id præcipuè sibi mirè charum fuisse testatur Ambrosius, quòd & cum iam corpore solueretur, magis de statu Ecclesiarum, quam de suis periculis angeretur.

*In oratione
de obitu
Theodosij.*

CAPVT
XIIII.

AT optimè (aiunt quidam) prudentissimæque statum ecclesiarum curauerit, si gladio recòdito vnumquæque pro suæ conscientia testimonio viuere in religione patitur. Hoc enim & iste postulat haud obscuris verbis. Quo quidè in loco diceretur aliquid quod audiri posset æquius, si omnium conscientias vera fides ac Dei timor instrueret.

Nunc

Nunc verò tanta conscientiarum in multis absurditas est, adeoque illæ ad omnia pro libidine cuiusq; laxantur; nihil ut sit adeò sacrilegum aut impium, quod non ab aliquibus ex cōscientiæ testimonio peragatur. An obscurum est non paucos ex conscientiæ testimonio, imo verò ex impulsu (ut aiebāt) spiritus sancti hunc zelum suscepisse, ut Dei ministros sacerdotes quos possent obrūcarent? ut sacra Deo tēpla propter eam quam sibi fingebant idololatriam, sacrilegis manibus ac pedibus prophanarēt? Quid si & hoc habeat conscientiæ testimoniū, quod etiam litteris quidam mādauerunt: Omnes in Republica debere esse pares: nō alios alijs quicquā in vlla re præscribere: neminē ut superiorem audiendū esse, cum suus cuique spiritus ad omnia recte sapienterque gerenda sufficiat? Hoc igitur si quisquam erit qui sequatur, ut erunt certē plurimi, nōne breuī ex testimonio cōscientiæ Republicā euersam, & sacra prophanaq; omnia perturbata & confusa cernemus? Scimus etiam quibus testimonium conscientiæ dictauerit, ut de alienis vxoribus cogitarent. Quæ conscientia sic à Spiritu informata significabatur, ut dicerent: Spiritus meus concupiscit carnem tuam. Hæc igitur aliaque permulta, quæ longum esset persequi, si quisquam

ex

ex conscientia suae testimonio facere sine-
 retur; & si nulla in rebus humanis diuinitus
 ordinata superior potestas timeretur, non
 modò breuì nullam Ecclesiã, sed nec Rem-
 publicam vllam haberemus. An est igitur
 hæc Christiana libertas, quã & hoc sub no-
 mine quidam postulant, vt pro suo quisque
 arbitrio & facere quæ velit, & de religione
 sentire permittatur? Non (inquis) quæ velit
 quisque facere, sed prout libuerit de reli-
 gione sentire. Quasi verò minor sit religio-
 nis causa quàm morum: quasi regula certa
 sit iuxta quam viuatur, & non sit aliqua cer-
 ta ad quam fidei & pietatis ratio reuocetur
 quasi denique liberum de religione iudi-
 cium, libertas quoque ceu potius licentia,
 qua deteriores omnes reddimur, rebus in
 agendis non multo pòst consequatur. Et
 quæ mors animarum peior atque nocentior
 esse possit quàm libertas erroris? Hoc qui-
 dem Augustinus præclare dixit cum tale
 quippiam in Donatistis reprehenderet; qui
 propterea Iulianum Apostatam habere im-
 peratorem & iudicem, quàm Constanti-
 num Catholicum maluerunt. Nam prior
 Constantinus (inquit) contra partem Do-
 nati seuerissimam legem dedit. Hunc imi-
 tati filij eius talia quoque præceperunt.
 Quibus succedens Iulianus, desertor Chri-
 sti &

Epist. 166.

sti & inimicus, supplicanti-
 bus Rogatiano & Pontio,
 perditioni partis Donati lib-
 eritatem permisit. Denique tunc
 reddidit basilicas hæreticis,
 quando templa dæmonijs; eo
 modo posse putans Christianum
 nomen perire de terris, si vni-
 tati ecclesiæ, de qua lapsus
 fuerat, inuideret, ac sacrilegas
 dissensiones liberas esse per-
 mitteret. Attendis (opinor)
 quodnam dicat Iuliani studium
 fuisse, cum schismaticis Do-
 natistis libertatē permitte-
 ret, quam imperatores catho-
 licī negauerāt. Hoc idem pro-
 fusus & nunc diaboli studium
 est: vt videlicet sacrilegis dis-
 sensionibus, libertate permis-
 sa, paulatim & Christi no-
 men è terra viuentium eradatur.
 Sed hoc vt peragatur scilicet
 exitiosamque fraudem quo pau-
 ciores deprehendant, interea
 Christi nomen in ore est omni-
 bus, huius se spiritum, huius
 verbum per omnia sequi profi-
 tentur. Atque vt regis sub no-
 mine cudunt quæ volūt Regi
 rebelles, sic iidem studiosis-
 simè de Christi protestantur ini-
 urijs, qui maxime Christo ad-
 uersantur. Scit enim hoc
 nomen diabolus displicere non-
 dum posse, quantoque magis
 ab eo conatur sensim auertere,
 tanto hoc & commendat blandius,
 & inculcat frequentius: agni-
 que sibi quasi *Apocal. 13*
 duo cornua facit, quo minus
 in eo vox draconis suspecta
 habeatur. His ergo conatibus
 eius

eius

eius qui & discipulos Christi expetiuerat vt
 cribraret sicut triticum, non seles omnes pijs
 precibus, reges autem peculiariter gladijs
 suis opponerent? Et quibus dictum est: Ser-
 uite Domino in timore, & exultate ei cum
 tremore, ne quando irascatur Dominus, &
 pereatis de via iusta? nonne regibus? At
 quonam modo seruiunt Domino reges in
 timore, nisi ea quæ contra Domini iussa
 fiunt, religiosa seueritate prohibendo? Ali-
 ter enim eorum quisque seruit quia homo,
 aliter quia Rex est. Nam quia homo, seruit
 viuendo fideliter: quia verò rex est, seruit
 leges iusta præcipientes, & contraria pro-
 hibentes, conuenienti vigore sanciendo. Si-
 cut seruiuit Ezechias, lucos & templa ido-
 lorum & ea excelsa quæ fuerant cõtra Do-
 mini præceptum constructa, destruendo.
 Sicut seruiuit Iosias, cum talia & ipse pius
 imitator faceret. Sicut seruiuit Rex Nini-
 uitarum, ciuitatem vniuersam ad Domi-
 num pœnitentiæ placandum operibus, reli-
 gioso Dei timore compellens. Sicut serui-
 uit Darius, cum idolum confringendum
 Danieli traderet, eiusq; inimicos leonibus
 objiceret. Sicut seruiuit Nabuchodonosor,
 quando omnes in suo regno positos, à Deo
 vero blasphemando, lege terribili prohib-
 buit. Postremò (vt propinquius aliquod
 iunga-

iungamus exemplum) sicut seruiuit Valen-
 tinianus iunior: ad quem cum propter re-
 cuperanda templorum iura & sacerdotiorū
 prophana priuilegia cultusque sacrorū; suos
 misisset Roma legatos, simulque (quod gra-
 uius est) Senatus nomine niterentur: vni-
 uersis qui in consistorio aderāt, Christianis
 pariter atque Gētilibus reddenda esse cen-
 sentibus, solus ille velut Daniel excitato in
 se fidei spiritu, Christianos quidem perfidiæ
 arguebat, Gentilibus verò referebat quod
 pius frater eripuisset, hoc à se reddi non pos-
 se: quod in eo & religio læderetur & frater.
 Deniq; postulet (inquit) parens Roma alia
 quæcunque voluerit, debeo affectum paren-
 ti, sed magis obsequium Deo parentis au-
 thori. Veterem suam repetebat Roma in
 religione libertatem, id est antiquam, teter-
 rimamque in impietate seruitutem. Num
 reddidit Valentinianus? minimè verò. Et
 hoc, ne religio (inquit) læderetur & frater.
 Mirum si prophanis idolorum cultibus re-
 ligio lædebat, & non lædatur hæresibus:
 imò verò tanto grauius officiunt, quanto
 latentius fallunt sub blandissimo nomine
 redemptoris. Si religionem non lædunt
 hæreses, quæ sunt ergo vulpes paruu-
 læ quæ demoliuntur Dominicas vineas,
 proptereaque non liberè vagari sinuntur,
 sed

D. Ambro.
in oratio-
ne funebri
de obitu
Valentinia-
ni.

- Cantico. 2.* sed capi iubentur? Capite (inquit) nobis vulpes paruulas; quas & satius esse dicit Bernardus gladio illius coerceri, qui non sine causa gladiū portat, quàm permitti imbecillos multorū animos in errores traducere: præsertim quia & vulpes, quod mirādum est, in aprū sensim proficit, aut certe si & prius aper erat, vulpinisq; & utebatur fraudibus, & tegebatur exuijs, tādē illū detegit atq; exhibet aprum, de quo scriptum est: Exterminauit eam aper de sylua, & singularis ferus depastus est eam. Si nihil officeret hæresis pietati, cur ab Apostolo diceretur subuertere fidem, multumq; ad impietatem proficere? Cur Alexandrū & Himenzum, nisi ob hæresis suæ blasphemiam, quæ proculdubio pietati contraria est, Satanæ, quo tortor nequit esse crudelior, tradidisset? Cum igitur vehementer illa pestis officeret, atrocissimo supplicio coercendam esse Beatus Apostolus iudicauit. Illud enim ipsum tradi Satanæ, siue quod Dominus *Matth. 18.* ait: Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus; grauius est (vt Beatus Augustinus ait) quàm si quis gladio feriretur, quàm si flammis absumeretur, si feris subigeretur: alligaturq; homo infelicis & amarius Ecclesiæ clauibus quàm quibuslibet grauissimis & durissimis, ferreis vel

Lib. 1. contra aduersarium legis & prophet. c. 17.

vel adamantinis nexibus : vt frustra hic no-
 ster Catholicis principibus conflare cone-
 tur inuidiam commemoratione præteriti
 temporis, quo publica de hæreticis suppli-
 cia diuersis in locis sumpta esse noscuntur.
 Quæcunque enim velint proferant, & om-
 nia quantumcunque libeat exaggerent, nul-
 lum grauius reperient eo supplicio, quo
 quis eiectus de Ecclesia, rabido (vt ait D. *In epistola*
 Hieronymus) dæmonum ore discerpitur. *ad Helio-*
 Ergo Beatus Apostolus, qui tantum suppli-
 cium inferebat ob hæresim, tribuendamne
 cuique censebat suæ professionis liberta-
 tem? Cuius exemplum intuens D. Hiero- *Lib. contra*
 nymus, mirari se dicit sanctum Episcopum, *Vigilantiã.*
 cuius in parochia Vigilantius presbyter es-
 se dicebatur, acquiescere furori eius, &
 non virga Apostolica, virgaque ferrea con-
 fringere vas inutile, & tradere in interi-
 tum carnis, vt spiritus saluus fiat. Memi-
 nerit, (inquit) illius dicti : Videbas furem
 & currebas cum eo, & cum adulteris por-
 tionem tuam ponebas. Et alio in loco :
 In matutino interficiebam omnes pecca-
 tores terræ, vt disperderem de ciuitate Dei
 omnes operantes iniquitatem. Et iterum:
 Nonne odientes te Domine oderam, & su-
 per inimicos tuos tabescebam? Eiusdem A-
 postoli Beatus quoque pontifex Innocen-
 tius

D tius

*Circa prin-
cipia Tomi
1. opuscu-
lorum D.
Augustini.*

tius exemplum intuens, cum de coercendis Pelagianis loqueretur: Auellendi sunt (inquit) longius, & ab Ecclesiæ procul remouendi visceribus, ne diutius multa occupas insanabilis post error increseat. Neque hic plures necesse est commemorare Apostolici imitatores exempli; cum eam constet semper in Ecclesia Dei viguisse disciplinam, ut qui nouellæ doctrinæ fermento, Christiani dogmatis puritatem vitarent, monitiq; sæpius, in suscepto nihilominus instituto, superbæ animositatis obstinatione, persisterent; excōmunicationis gladio præciderentur à Christi corpore, atq; in diaboli potestate traderentur. Num igitur maiores nostri, num tam multi diuersissimis atatibus Ecclesiarum moderatores prudentissimi, optabilem istam hoc tempore multis probauissent libertatem? Quæ si esse deberet, nunquam Apocalypsis Angelum Pergami Ecclesiæ reprehenderet, propterea quod haberet aliquos tenentes doctrinam Nicolaitarum: nunquam Angelo Thiatyræ Ecclesiæ scriberet Dominus, habere se hoc aduersus eum, quia permetteret mulierem lezabel, quæ se dicit prophetissam, docere & seducere seruos suos: Nūquam ipse gentium Apostolus adeò vehementer abscindi eos optauisset, qui Galathas erroris sui præ-

dica-

Apocal. 2.

52
dicatione conturbarant : non increpari du- *Titum 1.*
rè Cretenses voluisset, vt essent sani in fide:
non venturi temporis (in quod profectò
nos incidimus) lugendum in religione sta-
tum periculaque deplorans, diceret : Erit *2. Timo. 4.*
tempus cum sanam doctrinam non sustine-
bunt: sed ad sua desideria coaceruabunt sibi
magistros prurientes auribus, & à veritate
quidem auditum auertent, ad fabulas autem
conuertentur. Futurum hoc magis magis-
que B. Apostolus præuidebat : ac ne bono-
rum opinione celerius, dira contagia per
incautum vulgus serperent, vigilantia at-
que disciplina, quo maturè propulsarentur,
in vno Timotheo, quemlibet Episcopum
admonebat. Scilicet in his omnibus patro- *Irenia.*
num agens expetitæ huius impudentissimis
& votis & vocibus perniciosissimæ liberta-
tis. Quam libertatem qui permitti in Ec-
clesia docent oportere, nihil aliud sanè mi-
hi quàm Babylonem iterum ædificare velle
videntur.

SIC enim aliquando se habuit impia ci- *CAPVTE*
uitas, in qua de Deo & mundo, de bono- *XV.*
rum malorumque finibus, quod quisque de-
lirarat, impunè tradebat, & sibi discipu-
los facere scholasque studebat : Cum enim
essent innumeræ propemodum philoso-
phorum dissenstiones, quis vnquam popu-
lus,

